

Socialnämnden

Utvärdering av organisationsförändringen gällande sammanslagning av Arbetsmarknadsenheten, Vuxenutbildningen och Försörjningsstöd som trädde i kraft 2022-04-01

Bakgrund

I juni 2021 gav kommunstyrelsen kommundirektören uppdraget att analysera behovet av att stärka arbetet för att fler i Arboga blir självförsörjande via arbete eller utbildning. I uppdraget ingick att föreslå organisatoriska förändringar som understödde den inriktningen. Utredningen finns att läsa i sin helhet med diarienummer KS-274/2021-001

Arbetslösheten i Arboga var 2019 relativt hög och ökade under pandemiåret 2020 från 9,2 till 10,0%. Det var 1,2% högre än rikssnittet.

Ungdomsarbetslösheten hade ökat något men låg med sina 11,5% lägst i Västmanland och något lägre än rikssnittet. Arbetslösheten bland utrikesfödda var markant högre 27,3% i Arboga jämfört med rikets 21,1%. Syftet med organisationsförändringen var naturligtvis att få ut fler Arbogabor i arbete och studier och minska beroendet av försörjningsstöd.

Förslaget innebar att den nya organisationen samlade sina verksamheter i Högskolecentrum och i fastigheten på Strängen 13, Arbetsmarknadsenheten (AME). Detta lokalförslag bedömdes ge en ökad kostnad på 61 000 kr. Försörjningsstöd slogs organisatoriskt ihop med AME. Vuxenutbildningen gick upp i Socialförvaltningen och nya verksamhetsområdet blev således Arbete och Vuxenutbildning bestående av dessa tre enheter. De är samlade under en verksamhetschef som har en rektor som ansvarar för vuxenutbildningen och en teamledare som operativt leder de anställda på försörjningsstöd samt gällande de planeringar som krävs för att ha rätt till försörjningsstöd. Liknande sätt att organisera sig i andra kommuner hade visat sig ge goda effekter gällande att minska hushåll med försörjningsstöd. Samlokalisering bedömdes som en stark framgångsfaktor och planen var att etablera

Socialnämnden

handläggare på försörjningsstöd samt arbetskonsulent tillika budget- och skuldrådgivare, handledare för Jobbcenter och ungdomsföljare tillika flykting- och integrationsansvarig i lokalerna på Högskolecentrum för tätare samarbete. Kvar på AME skulle arbetsledare och administrationen klara bemanningen.

Vad har genomförts?

- Nya organisationen trädde i kraft 2022-04-01.
- Tanken om att samlokalisera handläggare från Försörjningsstöd samt personalen från AME på Högskolecentrum fick av säkerhetsskäl revideras. I stället flyttade Jobbcenters verksamhet till lokalen, dess handledare och de tre socialsekreterare som på heltid arbetar med planeringar för klienter med försörjningsstöd dit. Flytten skedde efter sommaren 2022.
- De socialsekreterare som arbetar med ekonomisk handläggning måste av säkerhetsskäl sitta i mer skyddad miljö och inte där klienter rör sig fritt. Besök måste kunna hållas i för ändamålet anpassade besöksrum, vilket finns på IFO's lokaler på Storgatan. Dessa tre handläggare är därför av säkerhetsskäl kvar i lokalerna på Storgatan. De närvarar på APT och andra gemensamma möten på Strängen 13 när det är sådana.
- På AME rör sig dagligen mellan 70-100 klienter/ deltagare fritt i lokalen och utför arbete under handledning av fem arbetsledare (sedan hösten 2022; innan dess var de fyra). Det finns en arbetskonsulent på halvtid som andra halvan av sin tid arbetar med budget- och skuldrådgivning. Ungdomsföljare/flyktingsamordnare har också kontor på Strängen 13 men är bara i lokalen enstaka dagar och utgår i huvudsak från Navets lokaler på Kyrkogatan. Vidare finns verksamhetschef på plats på Strängen i huvudsak för att stärka upp numerären gällande ordinarie bemanning samt innehar även rollen som enhetschef för AME. De som har beredskapsanställningar av olika slag har också olika utmaningar och det är av yttersta vikt att det finns ordinarie personal på plats då gruppen är så stor och uppdragen är så pass många (13 stycken till antalet idag). Varje onsdag är de

Socialnämnden

som arbetar med planering och bedriver Jobbcenter på Högskolecentrum i stället på AME för gemensamma möten samt för att träffa sina klienter som deltar i AME's olika verksamheter och för att placera nya klienter på AME.

Vilka effekter kan vi se av nya organisationen?

Fördelar:

- Ett mer nära samarbete med vuxenutbildningen och dess studerande. Få studerande uppbär försörjningsstöd dock. Men Jobbcenter stöttar även andra studerande vid behov t ex gällande sina CV:n.
- Klienter som uppbär försörjningsstöd kan lätt träffa en studie- och yrkesvägledare.
- Extra stöd har kunnat erbjudas till SFI med hjälp av språkträning en dag per vecka sedan i början av 2023.
- Närhet till kommunens praktiksamordnare för dem som studerar främst på SFI då denne är den handledare som arbetar på Jobbcenter.
- Studerande som även är aktuella för försörjningsstöd kan fångas upp lite snabbare vid behov av stöd t ex då studenthälsa saknas på vuxenutbildningen.
- Nya relationer har skapats mellan personalgrupperna på Jobbcenter och vuxenutbildningen och ökad förståelse för och kunskap om varandras verksamheter har vuxit fram.
- Nya effektivare arbetsätt. Numer kan den socialsekreterare som ansvarar för en klients planering själv placera denne inom AME's verksamheter i samarbete med arbetsledare och inte gå via arbetskonsulent (en yrkesresurs som är betydligt mindre än tidigare). Det blir en kortare kedja där inte socialsekreterare utövar kontroll över arbetskonsulentens plan.
- En chef för alla enheter har fördelen att denne håller samman processer och understödjer beslut baserat på en större helhetsbild i klientärenden.

Socialnämnden

Nackdelar:

- Personal är utspridd på tre olika ställen i staden. Det blir skört personaltäthetsmässigt. Såväl på AME som på Jobbcenter arbetar få ordinarie personal. För att vi ska ha en säker arbetsmiljö har därför personal fått flytta emellan relativt ofta och med kort varsel och tillfälligt för att stärka upp på de respektive ställena så att verksamheterna kan ha öppet och verksamhet i gång.
- Uppdelningen av personal ger sämre vi-känsla. Vilket märks alldeles extra för dem som är kvar på Storgatan. Personalgruppen på plats där halverades. Av socialsekreterarna på försörjningsstöd har under 2022 också skett en stor personalomsättning. Fyra av fem socialsekreterare valde att säga upp sig.
- Samverkan gällande planeringar för klienter som är aktuella på IFO och uppbär försörjningsstöd är mer utmanande då man inte längre är samlokaliserade. Dessa är klart fler än de som studerar och uppbär försörjningsstöd.
- Kostnaden är högre än vad som beräknades ursprungligen. Total kostnad för hyra och värme på de extra lokaler som hyrts extra för samlokalisering på Högskolecentrum är cirka 350.000 kr/år. Enligt utredningen skulle denna ligga på cirka 214.000 kr/år. Utöver det tillkommer kostnader för lokalvård, leasing av kaffemaskin, fler kopiatorer och datorer etc.

Nåddes önskade effekter?

Arbetslösheten var totalt i april 2023 i Arboga uppe i 6,1% och var en minskning med - 1,4% jämfört med april 2022.

Ungdomsarbetslösheten uppgick i april 2023 till 6,1% i Arboga vilket är - 1,4% lägre än mars 2022. Antal hushåll på försörjningsstöd i april 2023 var 123 stycken jämfört med 159 stycken i april 2022.

Beror detta på aktuell omorganisation? Svaret är inte entydigt.

Arbetslösheten har sjunkit i hela riket och trenden är också att antal hushåll med försörjningsstöd minskat i hela landet. Att pandemin är över och flyktingtillströmningar har minskat är några av förklaringarna. Till Arboga kom 46 flyktingar 2022 varav stora

Socialnämnden

flertalet faller inom massflyktindirektivet då de är från Ukraina. Under januari – april har inga flyktingar kommit till Arboga. I Arboga har än mer satsats på planeringarna för klienterna som uppbär försörjningsstöd. Att de ska få insatser som leder vidare mot egen försörjning. Varför personer slutar att söka försörjningsstöd är inget som förs statistik över då de ansöker varje månad och över 80% ansöker digitalt. Men vi kan se av dem som haft insatser på AME i högre utsträckning varför de avslutat sina anställningar. Under 2022 gick åtta individer över till att studera. 2023 har ingen valt att avsluta sin anställning för att studera än (april). 2022 avslutade åtta individer sin anställning på AME för annat arbete. I april 2023 har fem personer valt att sluta på AME för annat arbete. Arbetsmarknaden är helt enkelt bättre. Enligt Svenskt Näringsliv går det i 50% av fallen inte att finna rätt person till utlyst tjänst. Detta även gällande tjänster som inte kräver någon högre utbildning. De senaste åren är det allt tydligare att de som blir kvar länge på försörjningsstöd har stora behov av hjälp och insatser för att finna annan försörjning och står inte nära arbetsmarknaden. Det märks även för AME som har svårt att finna personer som är lämpliga till exempel för det fysiskt krävande arbete som utförs av utelaget (gräsklippning, snöskottning, trimning av gräs etc).

Vad är på gång organisatoriskt?

Jobbcenter med dess personal kommer att flytta tillbaka till lokalerna på AME där man satt de första månaderna i den nya organisationen. Nackdelarna med att vara utspridda samt kostnaden för lokalen är skälen. Samtidig personal samt Jobbcenter får plats på AME. Hyreskontraktet för lokalen på Högskolecentrum tecknades på fem år. Förhoppningen är att annan hyresgäst vill träda in tidigare.

Av vikt är att hålla liv i den goda samverkan som uppbyggt med vuxenutbildningen.

Sammanfattningsvis

Omorganisationen rent organisatoriskt bedöms ha flera fördelar med ökad förståelse för varandras uppdrag, ett intensivare arbete med planeringar för klienter som uppbär försörjningsstöd och att nya idéer och samarbetsformer har väckts. Arbetslösheten har minskat i

Socialnämnden

kommunen. Antal hushåll med försörjningsstöd likaså. Men orsakerna är flera och kan inte enkom tillskrivas aktuell förändring.

Se bilagd utvärdering från berörd personal.

Önskemål för framtiden

För att verkligen nå ytterligare stärkt och enklare samverkan kring individerna behövs samlokalisering. Men då gällande samtliga verksamheter och IFO. Idag saknas lämpliga och tillräckligt stora lokaler för det.